

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaannpanosta annetun lain muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaannpanosta annetun lain muuttamisesta annettu laki. Kumottavaksi ehdotetulla lailla on ollut tarkoitus alentaa maaseutuelinkeinojen rahoituslain mukaisten eräiden lainojen vähimmäiskorko kahdesta prosentista yhteen prosenttiin. Euroopan komissio on tehnyt valtiontuki-ilmoituksen joh-

dosta päätöksen, jonka vuoksi edellytyksiä lain voimaannpanolle valtioneuvoston asetuksella ei ole.

Ehdotettu laki liittyy valtion vuoden 2011 kolmanteen lisämenoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Maatalouden rakennetukijärjestelmä uusittiin vuonna 2007 siten, että maatilainvestoinneista ja nuorten viljelijöiden aloitustuesta säädetään nykyisin maatalouden rakennetuista annetussa laissa (1476/2007). Samalla muutettiin aikaisempaa maaseutuelinkeinojen rahoituslakia (329/1999). Sen muutosten voimaantulosta säädettiin erillisellä lailla.

Maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaannpanosta annetun lain (1480/2007) 1 §:n 2 momentin mukaan ennen muutoslain voimaantuloa syntyneeseen valtion ja luottolaitoksen saatavaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, määräyksiä ja niiden mukaisia sopimusehtoja. Muutoslain voimaantulon jälkeen syntyvään, rahoituslain mukaiseen valtion ja luottolaitoksen saatavaan sovelletaan edellä tarkoitettuja säännöksiä, määräyksiä ja sopimusehtoja. Edellä tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä voidaan kuitenkin saatavaan sovellettavien menettelyjen osalta poiketa siten kuin mainitussa laissa jäljempänä säädetään. Pykälän 3 momentin mukaan puolestaan ennen muutoslain voimaantuloa vireille tulleen asiaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita

säännöksiä, jollei jäljempänä laissa toisin säädetä.

Tuki- ja lainaehtoihin, jotka edellä tarkoitettun voimaannpanolain mukaan säilyivät ennallaan, kuului muun muassa maaseutuelinkeinojen rahoituslain 25 §:n 2 momentin ja 29 §:n 2 momentin mukaiset säännökset valtionlainojen ja korkotukilainojen vähintään kahden prosentin korosta, jota lainansaajan on tuetusta lainasta maksettava riippumatta siitä, saako tuen saaja vaihtuvakorkoiseen lainaansa myönnetyn tuen käytetyksi kokonaan laina-aikana.

Koska tukijärjestelmää luotaessa korkotaso oli olennaisesti korkeampi kuin viime vuosina on ollut, on ilmeistä, etteivät kaikki tuensaajat saa korkoon liittyvää tukea kokonaisuudessaan hyödykseen. Jotta näin ei kävisi ja jotta aikaisemmin tuettuja lainoja saaneet viljelijät eivät olisi huonommassa asemassa kuin uuden lain mukaista tukea saavat viljelijät, joilla tuettujen lainojen vähimmäiskorko on yksi prosenti, voimaannpanolakia muutettiin lailla 1154/2010 siten, että myös maaseutuelinkeinojen rahoituslain mukaisia lainoja saaneiden tai sellaista hakeneiden viljelijöiden tuetun lainan vähimmäiskorko alennettiin vuosina 2011 ja 2012 yhteen prosenttiin. Muutoksen ulkopuolelle jäivät ainoastaan asumista koskevat lainat, maanhankintalainat

sekä irtaimistolainat. Näiden lainojen jättäminen muutoksen ulkopuolelle johtui siitä, että muutos oli tarkoitus toteuttaa siten, että se täyttäisi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta maataloustuotteiden tuottamisen alalla toimiviin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sekä asetuksen (EY) N:o 70/2001 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 1857/2006 4 artiklan mukaiset edellytykset.

Koska maaseutuelinkeinojen rahoituslain mukaiset tukijärjestelmät on ennen niiden käyttöönottoa ilmoitettu komissiolle EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan mukaisena valtiontukea ja komissio on ne ehtoineen hyväksynyt, lain 1154/2010 voimaan saattaminenkin jätettiin toteutettavaksi valtioneuvoston asetuksella sen jälkeen, kun edellä mainitun komission asetuksen mukainen valtiontuen ryhmäpoikkeusilmoitus olisi tehty.

EU:n komissio kuitenkin ilmaisi tehdyn ryhmäpoikkeusilmoituksen johdosta epäilynsä muutoksen soveltuvuudesta ennen kuin määräaika ilmoituksen mukaisen muutoksen toimeenpanon lykkäämiselle oli kulunut umpeen. Tämän vuoksi maa- ja metsätalousministeriö perui ryhmäpoikkeusilmoituksen ja teki Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 2 artiklan mukaisen ilmoituksen hyväksytyn tukijärjestelmän muutoksesta. Ilmoitus perustui komission antamiin maa- ja metsätalouden valtiontukea koskeviin suuntaviivoihin vuoksiksi 2007–2013 (EUVL 2006/C 319/01).

Komissio on 29 päivänä kesäkuuta 2011 tehnyt ilmoituksen johdosta edellä mainitun neuvoston asetuksen 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevan päätöksen K(2011) 4433 lopullinen, jossa se on todennut epäilyjä ilmoitetun toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Samoin kuin ryhmäpoikkeusilmoituksen johdosta myös tutkinnan avaamista koskevassa päätöksessään komissio on katsonut, ettei ilmoitettu muutos täytä maa- ja metsätalouden valtiontuen suuntaviivojen 16 kohdan mukaisia vaatimuksia tuen kannustavuudesta siltä osin kuin muutos koskee tuen myöntämistä jo toteutettuihin toimenpiteisiin eli jo suoritettuihin tai aina-

kin aloitettuihin investointeihin ja tilanpidon aloittamisiin. Komissio katsoi päätöksessään, että kyseessä on toimintatuki, jonka ainoana tarkoituksena on keventää tuensaajan taloudellista taakkaa. Sen sijaan komissio hyväksyi päätöksellään muutoksen siltä osin kuin se koski vielä vireillä olevia hakemuksia.

Lain 1154/2010 voimaantulosäännös ei mahdollista lain panemista voimaan vain osittain. On todennäköistä, ettei komissio tulisi muuttamaan kantaansa ilmoitetun muutoksen hyväksyttävyyden suhteen siltä osin, kuin kysymys on jo myönnettyjen lainojen ehtojen muuttamisesta, jolloin mahdolliseen myönteiseen ratkaisuun päätyminen edellyttäisi pitkäkestoista tuomioistuinkäsittelyä. Koska valtion menoja on kuitenkin tarpeen vähentää myös maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla, valtioneuvosto on tämän vuoksi päättänyt ilmoittamaan komissiolle, että muutoksesta luovutaan.

2 Ehdotetut muutokset

Esityksessä ehdotetaan, että laki maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaannpanosta annetun lain muuttamisesta kumottaisiin. Lakia ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa siten, että se koskisi yksinomaan vielä vireillä olevia tukihakemuksia. Näitä oli kesällä 2011 jäljellä enää noin kymmenen eikä hakemusten kohteena olevien toimenpiteiden toteuttamisestakaan ole varmuutta. Vähäisen hakijajoukon tukiehtojen muuttaminen kesken hakemuksen käsittelyn ei ole perusteltua. Sen sijaan muutos olisi ollut tarkoituksenmukaista, jos vastaavin ehdon jo myönnettyjä tukia olisi muutettu.

3 Esityksen vaikutukset

Lakia 1154/2010 koskevassa hallituksen esityksessä on arvioitu, että vähimmäiskoron alentaminen toisaalta aikaistaisi maaseutuelinkeinojen rahoituslain mukaisten korkotukilainojen korkotukimenoja ja kokonaisuudessaan lisäisi niitä, kun myönnettyä tukea ei jäisi maksamatta. Vastaavasti valtionlainojen vähimmäiskoron alentaminen vähentäisi maatilatalouden kehittämisrahaston korkotuloja. Vuoden 2011 korkotukimenojen voi-

daan arvioida lisääntyvän 7,5 miljoonaan euroa ja vuoden 2012 menojen 6,5 miljoonaa euroa eli yhteensä 15 miljoonaan euroa, jos muutos toteutettaisiin. Vastaavaksi vaikutukseksi maatilatalouden kehittämisrahaston korkotuloihin vuosina 2011 ja 2012 arvioidaan yhteensä 4,1 miljoonaan euroa. Kun muutokset eivät tule voimaan, jäävät mainitut korkotukimenojen lisäykset ja maatilatalouden kehittämisrahaston korkotulojen vähenemä toteutumatta.

Vastaavasti tukea saaneiden viljelijöiden lainojen ehtoihin ei tule suunniteltua helpotusta, vaan lainojen hoitoa on jatkettava tukipäätösten mukaisin ehdoin.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä, Maaseutuvirastolta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä sekä

maaseutuelinkeinojen rahoituslain mukaisia lainoja myöntäneiltä luottolaitoksilta.

Luottolaitoksilla ja viranomaisilla ei ole ollut huomautettavaa esityksen johdosta. Tuottajajärjestöt ovat pitäneet vähimmäiskorkojen alentamisesta luopumista valitettavana viljelijöiden kannalta.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Ehdotettu laki liittyy valtion vuoden 2011 kolmanteen lisämenoarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotettu muutos vaikuttaa maatalouden korkotukimoihin.

6 Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Edellä esitetyn johdosta eduskunnan hyväksyttäväksi esitetään seuraava lakiehdotus:

Laki

maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

2 §

Tällä lailla kumotaan maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta annettu laki (1154/2010).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*